

ABH-2096-97 Seat No. _____

M. A. (Sem. III) Examination

November/December - 2016

History : Paper-CC-304 (Optional)

1. Constitutional History of Independent India
(1947 to 1980 A.D)
2. Indian Archaeology & Epigraphy

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1. Constitutional History of Independent India
(1947 to 1980 A.D)

સૂચના : દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ ભારતના બંધારણના આમુખના આદર્શો અને તેનું મહત્ત્વ સમજાવો. ૧૪

અથવા

૧ બંધારણ સભાની રચના અને તેની કાર્યવાહી સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૪

૨ ભારતના નાગરિકોને બંધારણ દ્વારા અપાયેલા મૂળભૂત અધિકારોની ચર્ચા કરો. ૧૪

અથવા

૨ ભારતના વડાપ્રધાનની સત્તા અને કાર્યોની ચર્ચા કરો. ૧૪

૩ ભારતની સર્વોચ્ચ અદાલતની રચના, કાર્ય અને સત્તાઓનો ખ્યાલ આપો. ૧૪

અથવા

૩ ભારતની ચૂંટણી પદ્ધતિના ગુણદોષો ચર્ચા તેમાં સુધારા સૂચવો. ૧૪

૪ ભારતના બંધારણમાં સુધારા કરવાની પદ્ધતિઓ જણાવી ૧૯૮૦ ૧૪
સુધીના સુધારાઓ જણાવો.

અથવા

૪ રાજ્યપાલની સત્તાઓ અને તેના સ્થાન વિશે ચર્ચા કરો. ૧૪

૫ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (ગમે તે સાત) ૧૪

- (૧) ભારતના ભાગલાના બી કયા સુધારામાં વવાયાં હતા ?
- (૨) ઓગસ્ટ ઓક્ટરનું બંધારણીય મહત્ત્વ શું છે ?
- (૩) સ્વતંત્ર ભારતના બંધારણના ઘડતરમાં કયા-કયા મહાનુભાવોનો ફાળો મહત્ત્વનો છે ?
- (૪) રાજ્યનીતિનાં સિદ્ધાંતો એટલે શું ?
- (૫) ભારતના સમવાયતંત્રની મુખ્ય વિશિષ્ટતા શી છે ?
- (૬) ભારત સરકારને કાયદા વિષયક સલાહ આપવા માટે કોની નિમણૂક કરવામાં આવે છે ?
- (૭) ભારતના રાષ્ટ્રપતિ રાજ્યસભામાં કેટલા સભ્યોની નિમણૂક કરે છે ?
- (૮) ખરડામાં સુધારા-વધારા કઈ સમિતિ કરી શકે છે ?
- (૯) લોકસભાના અધ્યક્ષ કયા નામે ઓળખાય છે ?
- (૧૦) રાજ્યસભાના કેટલા સભ્યો દર બે વર્ષે નિવૃત્ત થાય છે ?
- (૧૧) ભારતીય સંઘ કયા પ્રકારનું સ્વરૂપ ધરાવે છે ?
- (૧૨) ભારતીય સંઘ સાથે (કલમ ૩૭૦ અનુસાર) વિશિષ્ટ દરજ્જાથી જોડાયેલ રાજ્ય કયું છે ?

2. Indian Archaeology & Epigraphy

સૂચના : દરેક પ્રશ્નોના ગુણ સરખા છે.

૧ ભારતીય પુરાતત્ત્વ સર્વેક્ષણની પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.

અથવા

૧ પુરાતત્ત્વીય સર્વેક્ષણથી પ્રાપ્ત આધારો ભારતના ઇતિહાસ ઉપર કઈ રીતે પ્રકાશ પાડે છે ?

૨ ભારતીય સ્થાપત્ય-કલાની લાક્ષણિકતાઓ વર્ણવો.

અથવા

૨ લોથલનું પુરાતત્ત્વીય મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.

૩ પુરાતત્ત્વીય ઉત્ખનન દ્વારા પ્રાપ્ત અવશેષોનું અર્થઘટન કઈ રીતે થાય છે ?

અથવા

૩ પ્રયાગ પ્રશસ્તિ શિલાલેખનું મહત્ત્વ દર્શાવો.

૪ વિક્રમસંવતની શરૂઆત ક્યારે થઈ ? તેનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.

અથવા

૪ ઇતિહાસના અભ્યાસ માટે શિલાલેખો કઈ રીતે ઉપયોગી છે ?

૫ ટૂંકમાં જવાબ આપો : (ગમે તે સાત)

(૧) સિંધુસભ્યતાના મોહેન્જોદડોનું પ્રમુખ સાર્વજનિક સ્થળ કયું ?

(૨) કયા પુરાતત્ત્વવિદેએ મત ઉપર ભાર મૂક્યો છે કે સિંધુ સભ્યતાનો વિનાશ આક્રમણકારી આર્યોએ કર્યો છે ?

- (૩) કયા હડપ્પીય સ્થળેથી સૂતરના કાપડનો ટુકડો મળ્યો છે ?
- (૪) વિશ્વમાં જૂનામાં જુનું સંગ્રહાલય કયું ?
- (૫) ગુજરાતના મહત્વના પુરાતત્વીય સ્થળોની જાણકારી આપો.
- (૬) તક્ષશિલામાં વર્ષો સુધી મોટા પાયા ઉપર ઉત્ખનન કોણે કર્યું હતું ?
- (૭) ગિરનારના શિલાલેખમાં કોના લેખો કંડારવામાં આવ્યા છે ?
- (૮) ગુપ્તસંવત કોના શાસનથી શરૂ થયો હતો ?
- (૯) શકસંવત કોની યાદમાં શરૂ થયો હતો ?
- (૧૦) દક્ષિણ ભારતમાં કાચા તથા પાકા દફતરી મુસદ્દા કયા નામે ઓળખાતા ?
- (૧૧) ગુપ્તસમ્રાટ સ્કંદગુપ્તના અલ્હાબાદ લેખનો લેખક કેવા હોદ્દાઓ ભોગવતો ?